

Side, om det vilde forkaste denne Lov, fordi den anden ikke er der, thi naar den først bliver godt brugt og bliver forandret i de Par enkelte Punkter, jeg har antydet, vil den begynde at give Communerne en saadan Magt over Skolelærerensnet, som lidt efter lidt kan skaffe dem det Herredømme, som de i andre Retninger behøve.

Minestad: Dersom de Foredrag, vi tidligere have hørt her i Thinget, alle havde været af samme Natur, som den ærede Rigsdagsmands, der nu satte sig, skulde jeg ikke have forlangt Ordet, men have frafaldet det, uagtet jeg ikke kan være enig med ham i flere og det væsentlige Punkter, navnlig angaaende selve Undervisningen. Men det har forundret mig i saa høj en Grad at høre den Opposition, der igaar kom frem mod dette Lovforslag, at jeg kunde fristes til at tilbagefalde i Grindringen, at Lærernes daarlige Vilkaar er en Slags Troesbekjendelse fra Barndommen, en saa almindelig Forestilling, at, naar en Digter eller Romanforfatter vilde skildre en Mand, hvis Kaar ikke svarede til hans Stilling, saa valgte han en Landsbyffskolelærer. Det er jo ligeledes en Ting, vi have kjendt fra Børn af, at den tidligere Regjering har maattet taale mange Angreb, fordi den ikke i denne Henseende havde forandret Noget, og da Folkewillien blev stærkere, og Folkestemmen bestod mere, kom ogsaa dette stærkere frem. Der er vel ikke nogen Regjering siden 1848, uden at den har havt denne Sag for, og den Regjering, som nu sidder ved Roret, er jo ogsaa blevet opfordret i denne Henseende; ja, vi have jo endogsaa her i denne Sal hørt, som det forekommer mig, besynderlige Forslag; jeg erindrer navnlig, at vi i forrige Vinter fik et ganske mærkeligt Forslag til Forbedring i Almueskolelærernes Kaar. Dette er jo altsammen gaaet forud. Nu kommer Regjeringen og sætter Sagen i Bevægelse; den udarbejder et Lovudkast, herover indhentes der Betænkning fra forskellige Sider, de, der have sammenlignet det Udcast, der nu foreligger, med det tidligere foreslaaede, have næsten alle indrømmet, at de Forandringer, der ere foretagne deri, ere lutter Forbedringer; og dog møder dette Lovudkast en saa stærk

Opposition, som skeet er igaar. Det er denne Opposition, jeg skal tillade mig at tale om, skjøndt det vistnok ikke vil være mig behageligt, da jeg derved vil komme til at tale imod flere Rigsdagsmænd, som jeg ellers har den Ære at stemme med, og som navnlig i denne Sag have Betydning her i Salen. Men, som sagt, dersom Nogen skulde undre sig over, at jeg fremkommer med disse almindelige Sætninger, saa maa jeg bede ham at gaae tilbage til den egentlige Grund til denne Forundring.

Den Opposition, der er kommen frem mod denne Sag, er af en forskjellig Art, idet der er en Opposition, som kun synes mig at have meget Lidet at betyde, og en anden, hvorfor der kan ligge meget Rigtigt til Grund, og hvori der efter min Opfattelse kan være meget Sandt. Hvad jeg derimod ikke har kunnet forstaae, det er, i hvilket Forhold dette iøvrigt Sande og Rigtige staaer til det Lovforslag, som her foreligger. Oppositionen mod Lovforslaget er nemlig gaaet ud fra 2 Hovedpunkter, der har været 2 Hovedmodgrunde; den ene er den, at Loven har for lidt Omfang, og den anden er den, at man ved den Maade, hvorpaa Skolevæsenet er ordnet i Lovudkastet, er gaaet Communerne, ved Grundloven tilfikkede, Ret til selvstændigt at styre deres egne Anliggender for nær, idet de ikke faae den tilbørlige Indflydelse paa denne Sag. Hvad nu den første Anke angaaer, da vil jeg dog henstille, om det ikke, hvad dem angaaer, som have kaldt Forslaget en Stump, er en af de formelle Indsigelser, som kunne gjøres mod enhver Lov, mod den allerbedste og den allerdaarligste, med mindre Nogen skulde være istand til at bevise, at en Lov skulde være saa og saa omfangsrig for at være god. Jeg skal derfor ikke dvæle længere ved denne Betragtning, og det saa meget mindre, som den ærede Taler, som kom med den, erklærede, at han ikke skulde opholde sig ved den, fordi han hørte, at den Phrasé, at et Lovforslag kun var en Stump, var opslidt. Jeg skal heller ikke opholde mig ved den Forbring — om jeg saa maa sige — der gik ud paa, at Skolen skulde ganske løsriveres fra Kirken, en Forbring, der, om jeg